

Funkcje wykonawcze a rozwój 6-latków

Co to są funkcje wykonawcze?

Funkcje wykonawcze to mechanizmy sprawujące kontrolę nad naszymi czynnościami psychicznymi. Odpowiadają za ukierunkowanie zachowania w odpowiedzi na bodźce docierające do nas z nieustannie zmieniającego się środowiska. Są fundamentem takich umiejętności, jak powstrzymanie się od odruchowych lub impulsywnych reakcji, rozwiązywanie problemów, planowanie czynności i ich inicjowanie. Badania neuropsychologiczne wskazują, że za działanie funkcji wykonawczych odpowiada głównie **kora przedczołowa**.

Jak możemy dbać o rozwój funkcji wykonawczych u dzieci?

W obszarze formy pracy:

- dbać o to, aby zadania, które dzieci mają wykonać absorbowały ich uwagę i były dla nich ciekawe
- stosować różnorodne formy pracy (indywidualna, zespołowa – w trójkach, czwórkach, itp.)
- zachęcać do niestandardowego wykorzystania przedmiotów, częstych zmian w grupie, zmian rodzaju zadań
- nie wyręczać w zadaniach

W obszarze struktury działania:

- wprowadzić rutynowe działania, przypominać o tym, co zaraz nastąpi
- kształtować nawyk przenoszenia przedmiotów na miejsca, z których zostały zabrane
- uczyć dzieci zarządzania czasem

W obszarze funkcjonowania emocjonalno-społecznego:

- uczyć kontrolowania emocji i rozmawiać o nich
- rozmawiać z dziećmi i zachęcać je do dyskusji
- nie oceniać ich i nie krytykować

Jak rozwijają się funkcje wykonawcze?

Rozwój funkcji wykonawczych nie przebiega w sposób harmonijny. Niektóre z nich zaczynają się rozwijać zaraz po urodzeniu, a inne rozwijają się nawet do śmierci. Jednak gwałtowny rozwój obserwuje się w okresie pomiędzy 4 a 6 rokiem życia. Związane jest to z dojrzewaniem struktur mózgowych, lokalizowanych głównie w korze przedczołowej i zakręcie obręczy. Dlatego rozwoju tych funkcji nie można przyspieszyć, ale można go wspomagać, poprzez zapewnienie dzieciom sprzyjających warunków.

Jak dzielimy funkcje wykonawcze?

Najczęściej wyróżnia się 3 główne składniki funkcji wykonawczych:

- pamięć roboczą, odpowiadającą za przechowywanie przetwarzanych informacji
- kontrolę hamowania, która pozwala utrzymywać uwagę i wykonywać zadanie pomimo czynników rozpraszających
- giętkość poznawczą umożliwiającą dostosowywanie do zmieniającej się sytuacji

Zaniedbany rozwój funkcji wykonawczych: skutki w dorosłym życiu

Myślenie:

- trudności z wykonywaniem zadań matematyczno-logicznych
- kłopoty z pamięcią
- trudności z planowaniem, organizacją i inicjowaniem działania
- problemy z czytaniem
- obniżona kreatywność
- problemy z krytycznym myśleniem

Emocje i kontakty społeczne:

- problemy z nawiązywaniem relacji międzyludzkich i pracą w grupie
- łatwe uleganie czyimś wpływom
- trudności z kontrolą własnych emocji

Kontakt: michalmis44@gmail.com, mrcnzm@gmail.com

Plakat przygotowany na konferencję pt. „Dziecko 6-letnie w szkole: wyzwanie dla dziecka, rodziny i szkoły” współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.